

เอกสารเสริมสร้างความรู้

เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่

คำนำ

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อให้การดำเนินงานของส่วนราชการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริต และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ที่มุ่งต้านการทุจริตในทุกภาคส่วน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความรุนแรงของปัญหาการปฏิบัติงานและการดำเนินการของส่วนราชการในการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ผู้จัดทำจึงได้จัดทำ “เอกสารเสริมสร้างความรู้ เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่อสร้างการรับรู้แก่ข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างประจำ

ที่ปฏิบัติงานทุกระดับ เพื่อป้องกันปัญหาการรับสินบน อันเกิดขึ้น จากความไม่รู้ หรือขาดแนวปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้ง ตารางตรวจสอบเกี่ยวกับกรณีการรับสินบน โดยนำเสนอตัวอย่าง สิ่งที่พึงกระทำ และไม่พึงกระทำ (Do, Don't) เพื่ออำนวยความสะดวก การทำความเข้าใจ

ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณ พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ที่ท่านกรุณาตรวจและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ทำให้เอกสารฉบับนี้ มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการ ปฏิบัติงานให้มีความถูกต้อง เหมาะสม เพื่อลดปัญหาการรับสินบน อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีขอบและป้องกันการทุจริตภายในสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ และสร้างความ เชื่อมั่นที่ดีให้แก่ประชาชนและสังคม ในฐานะองค์กรด้าน นิติบัญญัติของชาติต่อไป

จันทร์เพ็ญ อานามวัฒน์
ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

บทที่ ๑ ความหมาย และรูปแบบของการรับสินบนของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและ การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๓
บทที่ ๓ การจ่ายเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐใน การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	๒๑
บทที่ ๔ กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓๓
บทที่ ๕ ขั้นตอนการดำเนินการต่อกรณีรับสินบน	๖๗
เอกสารอ้างอิง	๗๓
ภาคผนวก	๗๙
ตารางตรวจสอบเกี่ยวกับกรณีการรับสินบน	

บทที่ ๑

ความหมาย และรูปแบบ ของการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หากกล่าวถึงคำว่า “การรับสินบน” โดยส่วนใหญ่เข้าใจความหมายในทางลบสื่อถึงการทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ ซึ่งแม้ในทางกฎหมายกำหนดให้ “การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” จะเป็นความผิดก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันคำว่า “เงินสินบน” ก็ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ โดยระบุให้จ่ายได้โดยชอบด้วยกฎหมายแก่ผู้นำจับ ผู้แจ้งเบาะแส สายลับ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและจับกุมตามที่กฎหมายแต่ละเรื่องกำหนดไว้

ในบทนี้ จะนำเสนอถึงความหมายของสินบน สาเหตุของการรับสินบน รวมถึงรูปแบบในการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้

ที่มา : http://m.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๓๙๑๐๐๓๖๔. สืบค้น ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

สินบน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ กล่าวว่า “สินบน” หมายความว่า ทรัพย์สินหรือสิ่งของที่จะใช้เป็นเครื่องบูชาคุณหรือตอบแทนผู้ที่ จะช่วยให้สำเร็จตามประสงค์ (กฎ) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ เงินที่จ่ายให้แก่ผู้นำจับ

สินบน ตามความหมายของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา หมายความว่า ทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินสินบนต้องการ คำว่า สินบน ประกอบด้วย คำว่า สิน กับคำว่า บน

สิน เป็นคำไทย แปลว่า ทรัพย์สิน

บน เป็นภาษาเขมรว่า บน (อ่านว่า บ้อน) หมายถึงการขอร้องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วย โดยสัญญาว่าหากช่วยให้สำเร็จแล้วจะให้สิ่งของตอบแทน

สินบน จึงหมายถึง เงินที่ให้ลักษณะการให้ตอบแทนเมื่อช่วยให้สำเร็จ จึงเป็นการบนเพื่อให้ช่วยในการทุจริต การให้สินบนจึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพื่อให้อนุมัติโครงการต่างๆ ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินมากกว่าที่ควรต้องจ่ายจริงหลายเท่า จึงจัดเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยตรง

เงินสินบน

ตามความหมายของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา เงินสินบน คือ เงินที่จ่ายให้แก่ผู้นำจับผู้ที่กระทำความผิดกฎหมาย จึงเรียกว่า สินบน นำจับ เช่น ผู้ที่ช่วยชี้เบาะแสให้ตำรวจจับผู้ร้ายหรือผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดจะได้รับสินบนนำจับ

ตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับ ก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติไว้ว่า เงินสินบน หมายความว่า เงินที่จ่ายให้กับผู้แจ้งความนำจับ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบน และเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติว่า เงินสินบน หมายความว่า เงินที่จ่ายให้กับผู้แจ้งความนำจับ

เงินรางวัล

เงินรางวัล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๙ หมายความว่า เงินที่จ่ายให้เจ้าพนักงานผู้สืบสวน จับกุมการกระทำความผิด หรือยึดยาเสพติดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งนำไปสู่การจับกุมหรือยึดยาเสพติด

ทั้งนี้ ตามกฎหมายได้มีนิยามเกี่ยวกับผู้ที่สามารถรับเงินรางวัล ได้แก่

“เจ้าพนักงาน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายหรือแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมายให้ปฏิบัติราชการหรือให้อำนาจรัฐ

ประมวลกฎหมายอาญาได้ให้นิยาม เจ้าพนักงาน หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ว่าเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

“เจ้าหน้าที่” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายความว่า ผู้มีหน้าที่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่

“เจ้าหน้าที่ผู้จับ” ตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งทำหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ ผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้น และมีส่วนร่วมในการจับกุมผู้กระทำความผิด สำหรับกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด และให้หมายรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งเงินค่าปรับนั้นสำหรับกรณีที่ไม่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดด้วย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานให้แก่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เช่น ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานองค์การมหาชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กฎหมายบางฉบับขยายไปถึงสมาชิกสภา ซึ่งทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย

สรุปแล้ว “สินบน” มี ๒ ความหมาย

(๑) เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อกระทำหรือละเว้นการกระทำการ ตามอำนาจหน้าที่โดยมิชอบ อันเป็นการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนต้องระมัดระวังไม่กระทำ

(๒) เงินที่จ่ายให้กับผู้แจ้งเบาะแส หรือสายลับที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ตามกฎหมาย

ส่วน “เงินรางวัล” หมายถึง เงินที่จ่ายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น การจ่ายเงินรางวัลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้น จึงเป็นเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรับได้ตามกฎหมาย

สาเหตุของการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๔๔) ได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน ซึ่งผู้จัดทำ เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้

๑. สาเหตุเกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคลของผู้กระทำ
เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นจากภายในของผู้กระทำเอง โดย สุธี อากาศฤกษ์ (๒๕๒๔) กล่าวถึงสาเหตุของคอร์รัปชันว่า ทางด้านตัวผู้กระทำเอง ประกอบด้วย โอกาส สิ่งจูงใจ การเสี่ยงภัยและความซื่อสัตย์

๒. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม
โดย กมล สกกลเดชา (๒๕๒๕) อธิบายว่า การคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ มูลเหตุภายใน ทั้งเรื่องโอกาส สิ่งจูงใจ และความซื่อสัตย์สุจริต สรุปได้ดังนี้

๒.๑ มูลเหตุจากด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ
เนื่องมาจากรายได้ไม่ได้สัดส่วนกับค่าครองชีพ รายได้จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคอร์รัปชัน เนื่องจากสภาพสังคมไทยยังมีปัญหาความแตกต่างในฐานะของบุคคล รายได้ของข้าราชการไทย โดยเฉพาะข้าราชการระดับล่าง มีรายได้ต่ำมากในขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้นเรื่อยๆ ข้าราชการจึงต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ประกอบกับนักธุรกิจมักเห็นเป็นธรรมดาเนียมว่า เมื่อไปติดต่อกับราชการต้องมีสินบนไปให้ ทำให้ข้าราชการและพ่อค้า นักธุรกิจจำนวนมากร่วมมือกันหาผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ ของรัฐ

๒.๒ มูลเหตุจากด้านการเมือง โดยสภาวิจัยแห่งชาติ (๒๕๐๙) ได้ทำการวิจัย และชี้ให้เห็นว่าการเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งของการคอร์รัปชัน จากการที่นักการเมืองหลายคนใช้อำนาจในทางแสวงหาประโยชน์ก่อให้เกิดการทุจริตในวงราชการอย่างกว้างขวาง

๒.๓ มูลเหตุจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่มีทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน เช่น ในแอฟริกามีการคอร์รัปชันมากเพราะชาวแอฟริกาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เห็นการคอร์รัปชันเป็นสิ่งธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างหนึ่ง ไม่ถือว่าการคอร์รัปชันเป็นสิ่งชั่วร้าย เป็นต้น

๒.๔ มูลเหตุจากการบริหารงานของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพ หมายถึง การปกครองบังคับบัญชาที่หละหลวม ไม่กวดขันควบคุมทางระเบียบวินัย

๒.๕ มูลเหตุจากการมีตำแหน่งหน้าที่ที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด ถ้าปราศจากอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ราชการแล้ว การคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นได้ยาก แม้จะมีสภาพแวดล้อมประการอื่นประกอบอยู่ด้วยก็ตาม การคอร์รัปชันในส่วนราชการจึงขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งและความยึดมั่นในหลักจริยธรรมของผู้นำ

๒.๖ มูลเหตุจากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ โดยหากตกอยู่ในภาวะแวดล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริต ก็มีทางเป็นไปได้ที่ผู้นั้นจะต้องทุจริตด้วย

ที่มา : <https://ggnnnewsonline.wordpress.com/2016/02/24การคอร์รัปชั่น-ปัญหาเรื้อรัง/>

รูปแบบการจ่ายสินบนและรับสินบน

ปัจจุบันมีการจ่ายสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายรูปแบบ เช่น (สืบค้นจาก <http://www.anticorruption.in.th> รูปแบบการจ่ายสินบน, วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

กรณีแรก กลั่นแกล้ง ยัดข้อหาว่ากระทำความผิดอาญาหรือก่อสร้างผิดแบบ หลังจากนั้นก็ข่มขู่หรือจูงใจให้จ่ายสินบน

กรณีที่สอง เจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจพบการกระทำความผิดของประชาชน เช่น การก่อสร้างผิดแบบ แทนที่จะดำเนินคดีตามกฎหมายกลับข่มขู่หรือจูงใจให้เจ้าของอาคารจ่ายสินบนเพื่อละเว้นไม่ดำเนินคดี

กรณีที่สาม คนที่ไปเรียกเงินจากประชาชนเป็นคนกลางเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อพบการกระทำความผิดของประชาชน แทนที่จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดี แต่กลับไปเรียกสินบนแทน

โดยหากมองย้อนไปในสมัยกรุงศรีอยุธยา ผ่านบทละครอิงประวัติศาสตร์เรื่องบุพเพสันนิวาส ก็พบว่าในครั้งกระนั้นก็มีเรื่องการรับสินบนเกิดขึ้น แต่อาจถูกมองว่าการรับสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองที่มีผู้มามอบให้แก่ขุนนาง ถือเป็นสินน้ำใจมากกว่าที่จะเรียกว่าสินบน ความตอนหนึ่งจากละคร เมื่อคอนสแตนติน พอลคอลลตุลสมเด็จพระนารายณ์ทรงทราบความเรื่องการรับเงินของเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) เพื่อให้คัดค้านการสร้างป้อมปราการตามหัวเมืองต่างๆ เมื่อสมเด็จพระนารายณ์ทรงทราบความ จึงได้สอบถามเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) แต่เจ้าพระยาโกษาธิบดี ยืนกรานปฏิเสธไม่ยอมรับสารภาพทำให้สมเด็จพระนารายณ์ทรงพิโรธหลังจากนั้นจึงมีพระบรมราชโองการให้ลงพระราชอาญาโดยเจ้าพระยาโกษาธิบดีด้วยหว่าย และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา

กรณีนี้ คุณหญิงจางงศรี หาญเจนลักษณ์ ได้เขียนวิเคราะห์เรื่อง สินบน - สินน้ำใจ จากกรณีของพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ในละครเรื่องบุพเพสันนิวาสได้อย่างน่าสนใจ สรุปความได้ว่า

“การให้และการรับสินบนกับผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดฐานอำนาจล้วนมี
 วิวัฒนาการ โดยมีรากฐานมาจากความใจดี เอื้ออาทรและเคารพ
 ผู้ใหญ่ของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาล ซึ่งประเพณีในบางส่วน
 ก็วิวัฒนาการมาเป็นของขวัญ ที่ใหญ่ขึ้น แพงขึ้น และในวงการ
 ที่มีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนก็กลายเป็นประเพณีการให้
 และรับสินบน จากฉากหนึ่งในละคร มีกรมเมืองมาขึ้นที่หน้า
 บ้านพระยาคลังโกษาธิบดี (เหล็ก) เพื่อขอร้องให้กราบทูล
 สมเด็จพระนารายณ์ว่าไม่ควรที่จะสร้างป้อมปราการรอบเมือง
 ตามคำแนะนำของคอนสแตนตินฟอลคอน ซึ่งอันที่จริงพระยา
 คลังก็เห็นพ้องกับกรมเมืองอยู่แล้วและได้กราบทูลทัดทานไป
 ก่อนหน้านั้นแล้วด้วยความสุจริตใจ เพราะเห็นว่าสิ้นเปลือง
 ไม่เหมาะสม ไม่จำเป็น และไม่สอดคล้องกับชีวิตคนไทย
 ตลอดจนเห็นถึงความทุกข์ยากของแรงงานไพร่ที่จะเกณฑ์มา
 สร้างป้อม แต่แล้วเมื่อกรมเมืองส่งห่อเงินให้ก่อนที่จะลากลับไป
 พร้อมกับขอร้องให้ทูลการทัดทานสร้างป้อมอีกครั้งให้สำเร็จ
 พระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ก็รับไว้ ด้วยความเคยชินว่าเป็นเรื่อง
 ธรรมดาที่ผู้น้อยมาหากี่เอาของมาให้ ถึงแม่ลูกสาว (แม่หญิง
 จันทรวาด) จะทัดทานว่าเป็น ส่วย ไม่ควรรับ โดยหากได้
 คุณละครณานี้ อย่างวินิจวิจารณ์จะเห็นว่าวิวัฒนาการของส่วย

ในบริบทนี้ มิได้หมายถึงภาษี อากร ที่ชาวไทยที่ไม่รับราชการในสมัยอยุธยาต้องจ่ายให้รัฐ เพื่อเป็นการชดเชยแทนแรงงาน แต่ส่วยที่แม่หญิงจันทรวาดกล่าวถึงในละครนี้ คือ คนที่ไม่มีโอกาสจะไปทูลทักทวนเจ้านายมาจ่ายส่วย เพื่อให้คนที่ใกล้ชิดฐานอำนาจมากกว่าไปปฏิบัติกร หากแต่ส่วยชนิดนี้มิได้เข้ารัฐแต่เข้ากระเป๋าผู้ใกล้ชิดฐานอำนาจ ส่วยจึงกลายเป็นสินบน คือให้เพื่อไปทำสิ่งที่คนให้ต้องการให้ทำจนสำเร็จ ถ้าจะใช้คำว่าสินน้ำใจให้ฟังดูเบาลงก็ยังเป็นเรื่องราวของการรับทรัพย์สิน หรือสิ่งตอบแทนการมีน้ำใจที่ผู้รับจะไปทำให้ผู้ให้ เป็นการรับเงินเข้ากระเป๋าตนเพื่อการทำงานในหน้าที่ราชการอยู่ดี ในที่สุดคอนสแตนตินฟอลคอน ผู้รู้เหตุการณ์ได้กราบทูลสมเด็จพระนารายณ์ทรงทราบ และพระองค์ทรงถามเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ถึง ๕ ครั้ง เพื่อให้โอกาสรับสารภาพเพื่อทรงลดโทษให้แต่เมื่อพระยาโกษาธิบดีไม่ยอมรับสารภาพ จึงจำต้องทรงกำหนดโทษให้บ่อยอย่างหนักเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น ยังผลให้พระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ป่วยหนักจนตายในที่สุด โดยในละครพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ได้บอกกับลูกสาวว่า พ่อผิดเอง การยอมรับกับลูกสาวเช่นนี้ ผนวกกับการปากแข็งกับเจ้านาย แสดงให้เห็นชัดเจนว่า พระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) รู้ดีว่า การรับจะใช้คำว่าส่วย หรือ สินน้ำใจ หรือสินบน นั้นผิด ถ้าพยายามให้เห็นว่าเป็นส่วยก็ผิดอยู่ดีเพราะไม่ได้นำเข้าคลัง หรือเข้าคลังก็ถือว่าเป็นเงินผิดประเภท”

ที่มา : [https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=](https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1656096771143480)

1656096771143480 &id=483593508393818. ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑

ที่กล่าวมาข้างต้นนับเป็นตัวอย่างหนึ่งในละคร ที่กล่าวถึงเรื่อง การรับสินบน สำหรับในยุคปัจจุบันเรื่องการให้และการรับสินบนก็ ยังคงมีอยู่และได้วิวัฒนาการจนมีความแยบยลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ตาม กฎหมายของไทย ได้บัญญัติความผิดเรื่องการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ ของรัฐ และการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ในประมวลกฎหมาย อาญา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และกฎ ระเบียบต่างๆ ซึ่งจะนำเสนอ ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและ การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในบทนี้ จะเป็นการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน และการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและสินบน

คอร์รัปชัน คือ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ
นักการเมือง รวมไปถึงนักธุรกิจเอกชน และประชาชนทั่วไปที่
เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ทั้งของรัฐและของเอกชนอย่าง
บิดเบือนไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และการทำให้ผลประโยชน์ของ
ประเทศหรือของประชาชน (Public interest) ได้รับความเสียหาย

คอร์รัปชันแบ่งออกเป็นสามลักษณะ (Qua 2003) คือ
ประการแรก การมองการคอร์รัปชันโดยเน้นที่พฤติกรรมของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้หน่วยราชการเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์
ให้แก่ตัวเอง (Public-office Centred) ประการที่สอง คือ การมอง
ปัญหาคอร์รัปชันว่าเป็น เหมือนตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยน
ผลประโยชน์(Market-Centred) คือ การมีอุปสงค์(Demand) และ
อุปทาน (Supply) ของการคอร์รัปชัน กล่าวคือ ผู้ที่ใช้ (ขาย)
อำนาจรัฐเพื่อผลประโยชน์ตนนั้น ทำได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ที่ยอมที่จะซื้อ
และประเภทที่สาม คือ การมองคอร์รัปชันว่าเป็นการสร้าง ความ
เสียหายให้แก่ผลประโยชน์สาธารณะ (Public-interest centred)
(สังคิต พิริยะรังสรรค์, ๒๕๔๘: น. ๑๗-๒๐)

ทั้งนี้ คอรัปชัน แบ่งออกเป็น

๑) ตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ (ชื่อ) (By nature) คือ การจ่ายเพื่อผลประโยชน์ (Paying for Benefits) เช่น เพื่อชนะการประมูลกับการจ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงผลเสีย (Paying to Avoid Costs) เช่น การจ่ายให้ยกเว้นการถูกตรวจสอบหรือเพื่อให้ได้บริการเร็วขึ้น

๒) ตามระดับ (By Level) คือระดับเล็ก (Petty Corruption) และระดับใหญ่ (Grand corruption) ซึ่งมักดำเนินการโดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงในรัฐบาลที่อาศัยอำนาจในการกำหนดนโยบายเอื้อผลประโยชน์เฉพาะตน (Rose-Ackerman 1996)

รูปแบบของการทุจริตคอรัปชัน (Uslaner, 2008) จำแนกได้เป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่ การทุจริตคอรัปชันขนาดเล็ก (Petty Corruption) การทุจริตคอรัปชันเป็นประจำ (Routine Corruption) และการทุจริตคอรัปชันร้ายแรง (Aggravated Corruption) โดยการทุจริตคอรัปชันสองประเภทแรกเป็นการทุจริตคอรัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมที่ขาดแคลน เมื่อประชาชนต้องการผู้อุปถัมภ์ การทุจริตคอรัปชันขนาดเล็กจึงเกิดขึ้น และเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับเงินจำนวนน้อย เช่น การจ่ายเงินให้ตำรวจจราจร การให้รางวัลเพื่อขอแทรกคิวให้เร็วขึ้น ส่วนการทุจริตคอรัปชันเป็นประจำ ได้แก่ การให้เพื่อได้สัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยราชการ หรือให้ของขวัญกับผู้อุปถัมภ์ สำหรับการทุจริตคอรัปชันร้ายแรงจะเกี่ยวข้องกับเงินจำนวนมาก ส่วนใหญ่ให้ผู้นำทางการเมืองเป็นเงินตอบแทนหรือสินบนที่ได้สัญญาจากรัฐบาล (อรุณ คำพิรมย์, ๒๕๖๐: น. ๙-๑๐)

ทั้งนี้ การทุจริตคอรัปชันขนาดเล็กยังคงอยู่ในสังคม ไม่ใช่เพราะประชาชนยอมรับหรือทนได้กับการทุจริตคอรัปชัน แต่เพราะประชาชนไม่อาจหลบหนีได้ เพราะไม่เห็นทางออก

ระบบการเมืองและกฎหมายไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรม และอาจทำหน้าที่ได้น้อยเกินไป หากไม่ได้รับการกระตุ้นโดย “ของขวัญ” หรือ “รางวัล” พิเศษ โดยนักวิชาการบางกลุ่มมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กเป็น “สินบนที่สุจริต” (Honest Graft) หรือ การทุจริตคอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) ซึ่งต่างจากการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรง หรือการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand Corruption) ที่ถือเป็น “สินบนที่ไม่สุจริต” (Dishonest Graft) เช่น การซื้อขายตำแหน่งราชการ หรือตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการทุจริตเชิงนโยบาย และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (อรุณ คำพิรมย์, ๒๕๖๐: น. ๑๐)

ที่มา : https://www.stiripesurse.ro/cum-e-vazuta-din-sua-lupta-anticorup-ie-din-romania_1194480.html. สืบค้น ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

๒. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

หลักธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นการสร้างเงื่อนไขในการใช้อำนาจเพื่อให้การปกครองบ้านเมืองเป็นไปเพื่อความสุขของประชาชนและความสมานฉันท์ของสังคม (สมาน รัชสิโยภักษ์, ๒๕๕๖, น. ๑๒-๑๓)

คุณลักษณะของการบริหารราชการที่ดี (Good Governance) หรือ “ธรรมาภิบาล” มีดังนี้ (อรุณ คำพิรมย์, ๒๕๖๐: น. ๓๔-๓๕)

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือ เป็นการบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ภายใต้รูปแบบการปกครองและการบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization)

๒. การมีความสุจริตและโปร่งใส (Honesty Transparency) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระเบียบและการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบและติดตามผลได้

๓. การมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทที่มีต่อสาธารณะชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของ

กลุ่มต่างๆในสังคม โดยองค์กร หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องพร้อมและสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงาน ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากร สาธารณะ

๔. การมีกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือ ผู้ที่เข้าบริหารประเทศที่มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับของคนใน สังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็น รัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่า มีความสุจริต มีความ เทียงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศ

๕. การมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ เป็นการบริหารราชการที่มี กรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์ที่มีการบังคับใช้ สามารถใช้บังคับได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถที่จะ คาดหวัง และรู้ว่า จะเกิดผลอย่างไรหรือไม่ เมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกัน ความมั่นคง ศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

๖. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) คือ เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการ ดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัด องค์กร การจัดสรรบุคคล และการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่าง คุ่มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการประชาชน ที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจและกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วย หลักการสำคัญ ได้แก่ (บวรศักดิ์ อุวรรณโน และคณะ, ๒๕๕๔, น. ๔-๖) ได้แก่

ที่มา : <http://www.thailandindustry.com/onlinemag/view2.php?id=1136&section=30&issues=78>. สืบค้น ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

๑. หลักนิติธรรม เป็นหลักที่ถือเป็นกฎกติกาในสังคมที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิก ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีมีความเป็นธรรมและมีความชัดเจน มีระบบลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบังคับใช้ที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะช่วยควบคุมการใช้อำนาจของรัฐให้เป็นไปอย่างชอบธรรม พร้อมกับช่วยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่ให้ถูกละเมิดโดยการใช้อำนาจรัฐ และจะเกิดผลในทางตรงกันข้ามหากกฎหมายและระบบยุติธรรมอ่อนแอ จะก่อให้เกิดพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์จากข้อกฎหมายและแพร่กระจาย กว้างขวางนำไปสู่การทุจริตใน

ระดับการใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่ระมัดระวัง กระหน่ำต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและกระทบต่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ

๒. หลักคุณธรรม เป็นการพัฒนาให้บุคลากรของภาครัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต การบริหารจัดการที่ดีภาครัฐเป็นการบริหารที่ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ แต่ต้องให้ความสำคัญกับการดำรงรักษาไว้ซึ่งหลักการอันถูกต้อง การยึดถือระบบคุณธรรม คุณค่าและความดีงามทั้งหลาย ทั้งนี้ เพราะระบบคุณค่าและค่านิยมต่างๆ ในระบอบราชการจะเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของข้าราชการและชี้แนะวิธีการให้บริการแก่ประชาชน

๓. หลักความโปร่งใส การทำงานที่เปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้จะส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชันและความด้อยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการลดลง ดังนั้น ถ้าภาครัฐ จัดระบบการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและเปิดเผย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับรู้ในวิธีการและขั้นตอนการทำงานได้ มีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลการดำเนินงานจะส่งผลให้ข้าราชการมีความรับผิดชอบต่อการทำงานและผลของงาน มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องเป็นธรรม และเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติโดยรวมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าข้าราชการมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน

๔. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการของโครงการ รวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยเป็นกระบวนการที่

ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของ ชุมชนและของชาติ โดยมีการแสดงทัศนะต่างๆ ต่อการดำเนินงาน ที่มีผลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ เพื่อให้รัฐบาลนำไปประกอบการ ตัดสินใจระดับนโยบาย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นการสื่อสารสองทาง มีการ แลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความเห็นซึ่งกันและกันระหว่างรัฐกับ ประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างความสามัคคีในชาติ ในขณะที่เดียวกัน จะก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบาย และการดำเนินงานของรัฐให้ดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสังคม มากขึ้น

๕. หลักความคุ้มค่า การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องบริหาร จัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สุขแก่ ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและ บริการที่มีคุณภาพ โดยยึดถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการ ทำงาน ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและกลไก การทำงานให้คำนึงถึงความคุ้มค่า และประสิทธิภาพมากขึ้น

๖. หลักความสำนึกรับผิดชอบ เป็นกระบวนการทำงาน ที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น มีความสำนึก รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน

ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักการที่สำคัญในการ ปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ เพื่อให้ การบริหารจัดการภาครัฐมีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อประชาชน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและ การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในบทนี้ จะเป็นการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน และการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและสินบน

คอร์รัปชัน คือ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ นักการเมือง รวมไปถึงนักธุรกิจเอกชน และประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ทั้งของรัฐและของเอกชนอย่างบิดเบือนไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และการทำให้ผลประโยชน์ของประเทศหรือของประชาชน (Public interest) ได้รับความเสียหาย

คอร์รัปชันแบ่งออกเป็นสามลักษณะ (Qua 2003) คือ ประการแรก การมองการคอร์รัปชันโดยเน้นที่พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้หน่วยราชการเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ให้แก่ตัวเอง (Public-office Centred) ประการที่สอง คือ การมองปัญหาคอร์รัปชันว่าเป็น เหมือนตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนผลประโยชน์(Market-Centred) คือ การมีอุปสงค์(Demand) และอุปทาน (Supply) ของการคอร์รัปชัน กล่าวคือ ผู้ที่ใช้ (ขาย) อำนาจรัฐเพื่อผลประโยชน์ตนนั้น ทำได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ที่ยอมที่จะซื้อ และประเภทที่สาม คือ การมองคอร์รัปชันว่าเป็นการสร้าง ความเสียหายให้แก่ผลประโยชน์สาธารณะ (Public-interest centred) (สังคิต พิริยะรังสรรค์, ๒๕๔๘: น. ๑๗-๒๐)

ทั้งนี้ คอรัปชัน แบ่งออกเป็น

๑) ตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ (ชื่อ) (By nature) คือ การจ่ายเพื่อผลประโยชน์ (Paying for Benefits) เช่น เพื่อชนะการประมูลกับการจ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงผลเสีย (Paying to Avoid Costs) เช่น การจ่ายให้ยกเว้นการถูกตรวจสอบหรือเพื่อให้ได้บริการเร็วขึ้น

๒) ตามระดับ (By Level) คือระดับเล็ก (Petty Corruption) และระดับใหญ่ (Grand corruption) ซึ่งมักดำเนินการโดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงในรัฐบาลที่อาศัยอำนาจในการกำหนดนโยบายเอื้อผลประโยชน์เฉพาะตน (Rose-Ackerman 1996)

รูปแบบของการทุจริตคอรัปชัน (Uslaner, 2008) จำแนกได้เป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่ การทุจริตคอรัปชันขนาดเล็ก (Petty Corruption) การทุจริตคอรัปชันเป็นประจำ (Routine Corruption) และการทุจริตคอรัปชันร้ายแรง (Aggravated Corruption) โดยการทุจริตคอรัปชันสองประเภทแรกเป็นการทุจริตคอรัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมที่ขาดแคลน เมื่อประชาชนต้องการผู้อุปถัมภ์ การทุจริตคอรัปชันขนาดเล็กจึงเกิดขึ้น และเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับเงินจำนวนน้อย เช่น การจ่ายเงินให้ตำรวจจราจร การให้รางวัลเพื่อขอแทรกคิวให้เร็วขึ้น ส่วนการทุจริตคอรัปชันเป็นประจำ ได้แก่ การให้เพื่อได้สัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยราชการ หรือให้ของขวัญกับผู้อุปถัมภ์ สำหรับการทุจริตคอรัปชันร้ายแรงจะเกี่ยวข้องกับเงินจำนวนมาก ส่วนใหญ่ให้ผู้ नेताทางการเมืองเป็นเงินตอบแทนหรือสินบนที่ได้สัญญาจากรัฐบาล (อรุณ คำพิรมย์, ๒๕๖๐: น. ๙-๑๐)

ทั้งนี้ การทุจริตคอรัปชันขนาดเล็กยังคงอยู่ในสังคม ไม่ใช่เพราะประชาชนยอมรับหรือทนได้กับการทุจริตคอรัปชัน แต่เพราะประชาชนไม่อาจหลบหนีได้ เพราะไม่เห็นทางออก

ระบบการเมืองและกฎหมายไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรม และอาจทำหน้าที่ได้น้อยเกินไป หากไม่ได้รับการกระตุ้นโดย “ของขวัญ” หรือ “รางวัล” พิเศษ โดยนักวิชาการบางกลุ่มมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กเป็น “สินบนที่สุจริต” (Honest Graft) หรือ การทุจริตคอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) ซึ่งต่างจากการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรง หรือการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand Corruption) ที่ถือเป็น “สินบนที่ไม่สุจริต” (Dishonest Graft) เช่น การซื้อขายตำแหน่งราชการ หรือตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการทุจริตเชิงนโยบาย และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (อรุณ คำพิรมย์, ๒๕๖๐: น. ๑๐)

ที่มา : https://www.stiripesurse.ro/cum-e-vazuta-din-sua-lupta-anticorup-ie-din-romania_1194480.html. สืบค้น ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑.

๒. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good

หลักธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นการสร้างเงื่อนไขในการใช้อำนาจเพื่อให้การปกครองบ้านเมืองเป็นไปเพื่อความสุขของประชาชนและความสมานฉันท์ของสังคม (สมาน รั้งสิโยภักษ์, ๒๕๕๖, น. ๑๒-๑๓)

คุณลักษณะของการบริหารราชการที่ดี (Good Governance) หรือ “ธรรมาภิบาล” มีดังนี้ (อรุณ คำพิรมย์, ๒๕๖๐: น. ๓๔-๓๕)

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือ เป็นการบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ภายใต้รูปแบบการปกครองและการบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization)

๒. การมีความสุจริตและโปร่งใส (Honesty Transparency) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระเบียบและการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบและติดตามผลได้

๓. การมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทที่มีต่อสาธารณะชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของ

กลุ่มต่างๆในสังคม โดยองค์กร หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องพร้อมและสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงาน ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากร สาธารณะ

๔. การมีกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือ ผู้ที่เข้าบริหารประเทศที่มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับของคนใน สังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็น รัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่า มีความสุจริต มีความ เทียงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศ

๕. การมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ เป็นการบริหารราชการที่มี กรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์ที่มีการบังคับใช้ สามารถใช้บังคับได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถที่จะ คาดหวัง และรู้ว่า จะเกิดผลอย่างไรหรือไม่ เมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกัน ความมั่นคง ศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

๖. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) คือ เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการ ดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัด องค์กร การจัดสรรบุคคล และการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่าง คุ่มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการประชาชน ที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจและกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

บทที่ ๓

การจ่ายเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

การให้สินบน หรือการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐล้วนเป็นความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อย่างไรก็ตาม การให้สินบนอีกความหมายหนึ่ง คือ การให้สินบนแก่ประชาชนทั่วไปในฐานะผู้แจ้งความนำจับ หรือการให้เงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งกรณีการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลกรณีหลังนี้เป็นสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้สามารถจ่ายเงินในลักษณะดังกล่าวได้

คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๒๕๕๕: หน้า ๒) กล่าวว่า “การจ่ายเงินสินบนและการให้เงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนใหญ่มักมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการให้บรรลุผล รัฐบาลจึงได้จัดให้มีเงินสินบนและเงินรางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่บรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามนโยบายหรือกฎหมายในเรื่องนั้น เช่น การประกาศสงครามกับยาเสพติด การแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การแก้ไขปัญหาการทุจริตและ คอร์รัปชัน เป็นต้น”

ในบทนี้จะนำเสนอกฎหมาย กฎ ระเบียบที่บัญญัติให้มีการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่กรณีต่างๆ ดังนี้

ที่มา : <http://www.checkraka.com/knowledge/saving-2-68/1663368/>

คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๒๕๕๕: หน้า๔๙-๕๖) ได้จัดกลุ่มกฎหมายเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการจ่ายเงินรางวัลโดยตามลักษณะหรือประเภทของการจัดทำภารกิจของรัฐในด้านต่างๆ แบ่งเป็น ๗ กลุ่ม ดังนี้

๑) กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงแห่งรัฐ เช่น

- พระราชบัญญัติกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ. ๒๕๒๔
- พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๙
- พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๓

๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเงินและภาษีอากร เช่น

- พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๙ (เป็นกฎหมายนอกบัญชีประกาศกระทรวงการคลัง)

๓) กฎหมายเกี่ยวกับเกษตรกรรมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น

- พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. ๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕

๔) กฎหมายเกี่ยวกับการคมนาคมและการสื่อสาร เช่น

- พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

๕) กฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม เช่น

- พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังรวมของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๔๓
- พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. พ.ศ. ๒๕๓๕

๖) กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข เช่น

- พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

๗) พระราชบัญญัติเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น

- พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลป์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
- พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๕ : หน้า ๕๖-๖๐) ยังได้แบ่งกลุ่มกฎหมายตามวัตถุประสงค์ของการจ่ายเงินรางวัล ออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑) การจ่ายเงินรางวัลเพื่อตอบแทนความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่

- พระราชบัญญัติควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ. ๒๕๒๔
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙
- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

**๒) การจ่ายเงินรางวัลเพื่อแก้ปัญหาคาการกระทำทุจริตที่
เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่**

- พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ.
๒๔๘๓
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้า
ประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙
- พระราชบัญญัติการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติมาตราซ่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒

**๓) การจ่ายเงินเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่**

- กลุ่มกฎหมายการควบคุมที่ดิน
- กลุ่มกฎหมายการเงิน
- กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมพืช
- กลุ่มกฎหมายการชลประทาน
- กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข
- กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ

การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามระบบกฎหมายไทย

การจ่ายเงินรางวัลหรือเงินที่รัฐบาลจ่ายให้แก่เจ้าพนักงาน
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวน หรือจับกุม
ผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย สามารถแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ
ลักษณะที่หนึ่ง การจ่ายเงินรางวัลตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่า
ด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไข

เพิ่มเติม และการจ่ายเงินรางวัลอีกลักษณะหนึ่งคือ การจ่ายเงินรางวัลตามกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติให้จ่ายเงินรางวัล ดังนี้ (สรุปจาก คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๕: หน้า ๖๓-๘๑)

ที่มา: <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/60579>

๑.การจ่ายเงินรางวัลตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกจากได้กำหนดการจ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้แจ้งความนำจับแล้ว ยังกำหนดให้จ่ายเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ผู้จับ ซึ่งก็คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งทำหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้นและมีส่วนร่วมในการจับกุม

ผู้กระทำผิด และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งเงินค่าปรับนั้น

โดยปัจจุบัน กระทรวงการคลังได้ออกประกาศ เรื่อง การกำหนดประเภทและอัตราการหักค่าปรับก่อนนำส่งคลัง เพื่อกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ได้รับมอบหมายหักเงินค่าปรับ ตามที่ได้รับจากการกระทำความผิดกฎหมายที่กำหนดในบัญชีแนบท้าย จำนวน ๑๓๒ ฉบับ โดยในกรณีทั่วไป กระทรวงการคลังจะกำหนดอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งกระทรวงการคลัง ดังนี้

- กรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำผิด ให้หักได้ในอัตราร้อยละ ๘๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ
- กรณีที่ไม่มีการจับกุมผู้กระทำผิด ให้หักได้ในอัตราร้อยละ ๖๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ
- กรณีที่มีการแก้ไขอัตราค่าปรับในกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงการคลังฉบับใด โดยข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดประเภท และอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง ได้กำหนดให้งดหักเงินค่าปรับตามกฎหมายฉบับนั้นไว้ชั่วคราว และให้ส่วนราชการซึ่งเป็นผู้รักษาการกฎหมายขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการหักค่าปรับใหม่

สำหรับอัตราการจ่ายเงินรางวัลอีกประเภทหนึ่ง ที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับกระทรวงการคลังฯ คือ การกำหนดให้เงินที่หักไว้จากการเปรียบเทียบปรับในคดีอาญาหรือได้รับจากเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กรณีเงินค่าปรับที่ได้รับชำระตามคำพิพากษาของศาลก่อนนำเงินส่งคลัง โดยอัตราการหักเงินค่าปรับก็เป็นอย่างเช่นอัตรา

การหักเงินค่าปรับในกรณีทั่วไป กล่าวคือ กรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดให้หักได้ในอัตราร้อยละ ๘๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ และในกรณีที่ไม่มีผู้กระทำความผิด ให้หักได้ในอัตราร้อยละ ๖๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ ทั้งนี้ เพื่อนำเงินค่าปรับที่หักไว้ไปใช้จ่ายเป็นเงินสินบน เงินรางวัล เงินกองทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เงินกองทุนสืบสวน สอบสวนและเงินรายได้แผ่นดิน

อนึ่ง กระทรวงการคลังได้กำหนดค่าปรับอีกกรณีหนึ่ง โดยกำหนดอัตรากារหักค่าปรับเช่นเดียวกับกรณีทั่วไป แต่ได้เพิ่มการกำหนดจำนวนเงินขั้นสูงสุดที่จะหักเงินค่าปรับได้ โดยตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดประเภท และอัตรากារหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๔) ได้กำหนดอัตราค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไว้เป็นร้อยละ ๘๐ และร้อยละ ๖๐ แล้วแต่กรณีเช่นกัน แต่ได้กำหนดอัตราการหักค่าปรับสำหรับความผิดแต่ละฐานไว้ด้วยว่าต้องไม่เกินจำนวนเงินเท่าไร เช่น ไม่เกินจำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท หรือ ๖๐,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๖,๐๐๐ บาท หรือ ๑๒,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาทหรือ ๓,๐๐๐ บาท หรือไม่เกิน ๘๐๐ บาท หรือ ๖๐๐ บาท แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๕ : หน้า ๗๐) ได้ตรวจสอบพบว่า ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล ส่วนราชการที่รับผิดชอบได้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวใน ๒ ลักษณะ คือ

๑) ดำเนินการให้มีระเบียบในระดับกระทรวง ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามกฎหมายที่รับผิดชอบ เพื่อกำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนรางวัล และให้ส่วนราชการระดับกรมดำเนินการออกระเบียบซึ่งเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสินบนอีกครั้งหนึ่ง เช่น การจ่ายเงินสินบนตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ.๒๕๔๒ กระทรวงพาณิชย์ได้ออกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ แบบ การแบ่งเงินรางวัลและวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงิน การขอรับเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ.๒๕๔๒ และกรมการค้าภายในได้ออกระเบียบกรมการค้าภายในว่าด้วยหลักเกณฑ์ แบบ การแบ่งเงินรางวัลและวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงิน การขอรับเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวง

๒) ส่วนราชการที่รับผิดชอบในการใช้กฎหมายออก ระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจ่ายเงินรางวัลเพื่อใช้บังคับ โดยตรง เช่น ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การจ่ายเงินสินบน เงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.๒๕๔๙ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นต้น

๒. การจ่ายเงินรางวัลตามกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติให้ จ่ายเงินรางวัล

กฎหมายระดับพระราชบัญญัติให้มีการจ่ายเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ผู้จับผู้กระทำความผิดและกฎหมายดังกล่าวมิได้อยู่ในบัญชีรายชื่อกฎหมายที่อนุญาตให้หักค่าปรับจากการกระทำความผิดไว้เป็นเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแนบท้ายประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดประเภท และอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง เช่น พระราชบัญญัติการไฟฟ้า พ.ศ.๒๕๐๓ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.๒๕๒๙ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ พระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ.๒๕๒๒ พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. ๒๔๘๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ.๒๕๔๒ เป็นต้น โดยพระราชบัญญัติแต่ละฉบับได้กำหนดอัตราของเงินรางวัลไว้อย่างชัดเจน เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ให้ศาลสั่งจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้จับ ร้อยละสามสิบของจำนวนเงินสุทธิต่าขายของกลางที่ศาลสั่งให้ริบ หรือในกรณีที่ไม่ได้ริบของกลางหรือของกลางไม่อาจขายได้ให้จ่ายจากเงินค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาลตามอัตราดังกล่าว เป็นต้น สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีจ่ายเงินรางวัลพบว่าได้กำหนดให้มีการวางระเบียบซึ่งกำหนดรายละเอียดในทางปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง โดยระเบียบที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายเฉพาะดังกล่าวนี้ จะมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการจ่ายเงินรางวัลไม่ต่างจากระเบียบของส่วนราชการที่กำหนดขึ้นตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ.๒๕๔๖ และประกาศและระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เห็นได้ว่า การรับเงินรางวัลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในการจับกุมผู้กระทำความผิด เป็นการได้รับเงินรางวัลโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้จ่ายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ไม่เหมือนดังเช่นเงินสินบน ในอีกความหมายหนึ่งแม้ว่าจะเรียกว่า เงินสินบนหรือเงินสินน้ำใจ หากเป็นการให้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใดโดย มิชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำหรือไม่กระทำการนั้นก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ให้สินบนแล้ว การรับสินบนใน ลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นความผิดตามกฎหมายทั้งผู้ให้และผู้รับในฐานะความผิดดังที่ได้มีการบัญญัติไว้และเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็น ผู้ให้ ผู้รับ หรือคนกลางเรียกรับสินบน ย่อมเป็นความผิดทางวินัย ด้วยเช่นกัน โดยจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ ๔

กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การเรียก การรับสินบนหรือการเป็นคนกลางเรียกรับสินบน เพื่อมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐล้วนเป็นเรื่องที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบบัญญัติความผิดไว้

ทั้งนี้ ตามกฎหมายของไทย ได้บัญญัติความผิดเรื่องการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประมวลกฎหมายอาญา

๑. ความผิดในการให้สินบนแก่เจ้าพนักงานของรัฐ

(ก) ความผิดฐานให้สินบนเจ้าพนักงาน (มาตรา ๑๔๔)

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

- ๑) ผู้ใด
- ๒) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- ๓) แก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล
- ๔) เจตนาธรรมดา ได้แก่ รู้ซื่อแท้จริงจังอันเป็นองค์ประกอบของความผิด และมีความต้องการกระทำความผิดนั้น (ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล)
- ๕) เจตนาพิเศษ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๑๔๔

จำเลยทั้งสองไปติดต่อกับดาบตำรวจ ช. เพื่อขอให้ช่วยเหลือ พ. กับพวก โดยเปลี่ยนชื่อหาจากเดิมชื่อหาร่วมกัน มีแมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่าย เป็นชื่อหาร่วมกันมีแมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้ รับอนุญาต โดยเสนอให้เงิน ๗๐,๐๐๐ บาท ย่อมเป็นการ กระทำที่มุ่งประสงค์ขอให้ทรัพย์สินเพื่อจูงใจให้ดาบตำรวจ ช. ไปดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชากระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ เมื่อพันตำรวจตรี ต. ผู้บังคับบัญชาของดาบตำรวจ ช. ทราบ ความประสงค์ของจำเลยทั้งสองจากดาบตำรวจ ช. และ วางแผนจับกุมโดยตอบตกลงและนัดหมายให้นำเงินมอบให้ และจับกุมได้พร้อมเงินของกลาง จึงถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้ ขอให้ทรัพย์สินแก่ดาบตำรวจ ช. และพันตำรวจตรี ต. เพื่อจูงใจ ให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๔ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๙๖/๒๕๕๒)

**(ข) ความผิดฐานให้สินบนเจ้าพนักงานในการ
ยุติธรรม (มาตรา ๑๖๗)**

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

- ๑) ผู้ใด
- ๒) ให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- ๓) แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน
- ๔) เจตนาธรรมดา ได้แก่ รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด และมีความต้องการกระทำความผิดนั้น (ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล)
- ๕) เจตนาพิเศษ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๑๖๗

นางดาวทำร้ายร่างกายนายเดือนจนได้รับอันตรายแก่กาย
พันตำรวจโทเอกชัย พนักงานสอบสวน จึงจับกุมนางดาวเป็น
ผู้ต้องหาในข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตราย
แก่กาย นางดาวกลัวจะติดคุกจึงขอให้พันตำรวจโทเอกชัย
พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเจ้าของคดีช่วยเหลือตนโดยเสนอ
เงินให้ห้าแสนบาท เพื่อเป็นค่าทำพยานหลักฐานให้อ่อนช่วยนางดาว
ให้พ้นผิด ทำให้พันตำรวจโทเอกชัยโกรธจึงแกล้งเปลี่ยนข้อหาเป็น
พยายามฆ่าผู้อื่นแล้วทำสำนวนมีความเห็นควรสั่งฟ้องเสนอ
พนักงานอัยการ ต่อมาพนักงานอัยการได้พิจารณาสำนวนแล้ว
เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอฟ้องให้ศาลลงโทษ จึงมีคำสั่งไม่ฟ้อง
นางดาว

การที่นางดาว เสนอให้เงินจำนวนห้าแสนบาทแก่พัน
ตำรวจโทเอกชัย พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีเพื่อเป็นค่า
ทำพยานหลักฐานให้อ่อนเป็นการขอให้ทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงาน
ในตำแหน่งพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการอันมิชอบ
ด้วยหน้าที่ นางดาวจึงมีความผิดฐานให้สินบนเจ้าพนักงานในการ
ยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๗

๒. ความผิดในการที่เจ้าพนักงานของรัฐเรียกรับสินบน

(ก) ความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน (มาตรา

๑๔๙)

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

๑) เป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล

(มาตรานี้บัญญัติไว้ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่างๆ ไว้กว้างขวาง มิได้หมายถึงเจ้าพนักงานเพียงอย่างเดียว โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา)

๒) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

๓) เจตนาธรรมดา

๔) เจตนาพิเศษ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๑๔๙

จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจมีหน้าที่สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดอาญา ได้พบเห็น ส. กับพวกเล่นการพนันชนไก่ อันเป็นความผิดอาญา จำเลยมีหน้าที่ต้องทำการจับกุมผู้กระทำความผิด แต่กลับไม่ทำการจับกุมและเรียกรับเงินจำนวน ๑,๕๐๐ บาท จาก ส. เพื่อจะไม่จับกุมตามหน้าที่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๒๔/๒๕๕๑)

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๑๔๙

ตำรวจจับกุมนายแดงในข้อหาลักทรัพย์แล้วนำนายแดงไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจประมาณ ๓๐ นาที จึงเรียกร้องเอาเงินจากนายแดงเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัวไม่ดำเนินคดี โดยนายแดงออกมาโทรศัพท์หานางดำกริยานายแดง ต่อมาเมื่อตำรวจได้รับเงิน ๓,๐๐๐ บาทจากนายแดงแล้ว จึงปล่อยนายแดงไป เป็นกรณี “ไม่กระทำการในตำแหน่งโดยมิชอบด้วยหน้าที่” มีความผิดตามมาตรา ๑๔๙ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๔๙/๒๕๕๕) (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, ๒๕๕๐: น. ๑๕๓)

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๑๔๙

จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนความผิดอาญา เมื่อได้พบและกล่าวหาว่าโจทก์ร่วมและนายสุเชียรมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตอันมิใช่การแก่งกล่าวหา การที่จำเลยที่ ๑ ไม่จับกุมแต่กลับชู้เชียวเรียกเงินแล้วละเว้นไม่จับกุมโจทก์ร่วมและนายสุเชียร จึงไม่ใช่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๘ แต่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๗๓/๒๕๓๗)

ที่มา : https://th.pngtree.com/freepng/corruption-bribery-ruling_2923060.html

(ข) ความผิดฐานเจ้าพนักงานในการยุติธรรมเรียกหรือรับสินบน (มาตรา ๒๐๑)

มาตรา ๒๐๑ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

- ๑) เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวน
- ๒) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
- ๓) เจตนาธรรมดา
- ๔) เจตนาพิเศษ คือ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๒๐๑

นาย ก. ชั่วคนตายโดยเจตนา ตำรวจจับกุมนาย ก. ได้ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการว่าจะสั่งฟ้องหรือไม่ วันเกิดเหตุ นาย ก. ฝากเงิน ๑ ล้านบาทส่งให้กับพนักงานอัยการ เพื่อขอให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีปรากฏว่าพนักงานอัยการรับเงิน ๑ ล้านบาท เก็บใส่กระเป๋า ต่อมา มีคำสั่งไม่ฟ้องคดี

จากตัวอย่างนี้ พนักงานอัยการมีความผิดตาม มาตรา ๒๐๑ ฐานเจ้าพนักงานยุติธรรม “รับสินบน”

(ค) เจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่สินบน ซึ่งได้เรียกหรือรับไว้ก่อนที่ได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น (มาตรา ๑๕๐)

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

- ๑) เจ้าพนักงาน
- ๒) กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง
- ๓) เจตนาธรรมดา

๔) เจตนาพิเศษ โดยเห็นแก่ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับหรือยอมจะรับไว้ ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น

ตามมาตรา ๑๕๐ ในเรื่องการกระทำหรือไม่กระทำในตำแหน่งของเจ้าพนักงานนั้นอาจแยกได้เป็น ๒ กรณีกล่าวคือ

๑) ในกรณีที่ตนเป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้ว และรู้ว่าตนจะได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้นจึงเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ก่อนที่ตนจะได้รับแต่งตั้งในการที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งนั้น หรือ

๒) ผู้นั้นยังไม่เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งเลย แต่คาดว่าตนจะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น จึงเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากเขา เมื่อได้รับแต่งตั้งแล้วจะกระทำการหรือไม่กระทำการตามตำแหน่งที่ได้รับโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น สำหรับกรณีที่เรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากเขาไว้แล้วแต่ในที่สุดไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งที่คาดหมายไว้ นั้นจึงไม่ได้กระทำการหรือกระทำการตามตำแหน่งนั้นย่อมไม่เป็นความผิดแต่อาจมีความผิดฐานฉ้อโกงได้

(ชวลิต วงศ์ใหญ่, ๒๕๕๘: น. ๕๕)

(ง) เจ้าพนักงานในการยุติธรรม กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่สินบน ซึ่งได้เรียกรับหรือรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น (มาตรา ๒๐๒)

มาตรา ๒๐๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือ

ไม่กระทำการอย่างใดๆในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

- ๑) เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน
- ๒) กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดๆในตำแหน่ง
- ๓) เจตนาธรรมดา
- ๔) เจตนาพิเศษ โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น

๓. ความผิดในการเป็นคนกลางเรียก รับสินบน

ความผิดฐานคนกลางเรียกรับสินบน (มาตรา ๑๔๓)

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

- ๑) ผู้ใด
  - ๒) เรียก รับหรือยอมจะรับ
  - ๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น
  - ๔) เป็นการตอบแทนโดยการจูงใจหรือได้จูงใจเจ้าพนักงานสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ให้กระทำการหรือไม่กระทำการตามหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด
  - ๕) โดยวิธีการอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน
  - ๖) โดยเจตนา
- ทั้งนี้ การเป็นคนกลางเรียกรับสินบน ผู้กระทำเพียงเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินก็ถือว่าความผิดสำเร็จแล้ว

กรณีตัวอย่างตามมาตรา ๑๔๓

การที่จำเลยเรียกร้องเงินเอาจากผู้เสียหาย โดยอ้างว่าจะนำไปให้เจ้าพนักงาน เพื่อช่วยเหลือให้ นาย จ.เข้ารับราชการ โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกนั้น แม้ผู้เสียหายจะไม่หลงเชื่อคำกล่าวอ้างของจำเลย และไม่มีเจตนาจะมอบเงินให้จำเลย โดยได้ไปแจ้งความแล้วนำเงินของเจ้าพนักงานตำรวจมาหลอกให้จำเลยรับไว้เป็นหลักฐานในการจับกุมก็ตาม การกระทำของจำเลยก็ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓ แล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๑๕/๒๕๓๑)

ประเด็นถามตอบ

คำถาม เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบให้นายชาวเป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ และมีการเซ็นสัญญาไปเรียบร้อยแล้ว นายชาวตั้งใจที่ตนได้เป็นรับเหมาก่อสร้างอาคารนั้น จึงนำเงินจำนวนหนึ่งไปมอบให้แก่เจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานได้รับเงินจำนวนนั้นไว้ เจ้าพนักงานมีความผิดตามมาตรา ๑๔๙ หรือไม่

คำตอบ เจ้าพนักงานไม่ผิดมาตรา ๑๔๙ เพราะจะเป็นความผิดตามมาตราดังกล่าวได้ต่อเมื่อ เป็นการ เรียก รับ หรือ ยอมจะรับ สินบน เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง แสดงว่าเพื่อกระทำการหรือเพื่อไม่กระทำการอย่างใดในอนาคต เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งอนุมัติให้นายชาวเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างไปเรียบร้อยแล้ว จึงมารับเงินจากนายชาว ในภายหลังจึงมิใช่กรณี รับสินบน เพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่ง เพราะได้กระทำการนั้นๆ ไปเสียก่อนแล้วจึงมิใช่กรณีรับเพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่ง

แม้เจ้าพนักงานจะไปกล่าวอ้างต่อนายชาวในภายหลังว่า เจ้าพนักงานได้ช่วยเหลือนายชาวเป็นพิเศษในการอนุมัติให้นายชาวได้รับเงินจากทางราชการและเจ้าพนักงานได้เรียกร้อยเงินจากนายชาว ในภายหลังนั้น เจ้าพนักงานก็ไม่ผิด มาตรา ๑๔๙ เช่นเดียวกัน เพราะมิใช่เรียกเพื่อกระทำการอย่างใดในอนาคต แต่ได้มีการกระทำการนั้นมาแล้วในอดีต เป็นการเรียกเงินรางวัลเป็นค่าตอบแทนที่ได้ช่วยเหลือ มิใช่เรียกสินบนแต่อย่างใด (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, ๒๕๕๐: น ๑๖๓-๑๖๔)

จากประเด็นคำถามข้างต้น กรณีนี้แม้ไม่ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ แต่เป็นความผิดตามกฎหมาย ป.ป.ช. ที่ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่เว้นแต่เป็นธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์ที่ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... เพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมาย โดยในร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ได้บัญญัติความผิดกรณีการเรียกรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐไว้ ดังนี้

๑. ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เว้นแต่การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยา

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุกรม

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว ยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

(คำว่า “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียม หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆโดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้แก่ตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม” (ตามบทนิยาม ข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๓))

ตามมาตรา ๑๒๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติหากพิจารณาแล้ว หลักการเช่นเดียวกับ มาตรา ๑๐๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และบทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

ทั้งนี้ หลักการของมาตรา ๑๒๘ สรุปได้ดังนี้

➤ **การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในระหว่างที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ**

ตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้กำหนดบทนิยาม เจ้าพนักงานของรัฐ ไว้ ซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด ซึ่งมีใช้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุรูป นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

➤ **การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในภายหลังที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ**

ในการรับทรัพย์สินนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในมาตรา ๑๒๘ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้รับทรัพย์สินไว้เป็นการต่อเนื่องโดยห้ามมิให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดต่อไปเป็นเวลาอีกสองปีนับแต่เจ้าพนักงานของรัฐ ได้พ้นจากตำแหน่งแล้ว

อนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องออกหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา ๑๒๘ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาเพื่อใช้บังคับต่อไป เหมือนดังเช่นการออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒

๒. ความผิดฐานเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ รับสินบน

มาตรา ๑๗๓ เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ผู้ใด ใ้รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๗๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับ

แต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

๓. ความผิดฐานคนกลางเรียกรับสินบนให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจ เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน ให้กระทำการหรือไม่กระทำการ ในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. ความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ

มาตรา ๑๗๖ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศเพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติ

บุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรานี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

นิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึงนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึงผู้แทนของนิติบุคคล ลูกจ้าง ตัวแทน หรือบริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะทำหน้าที่และอำนาจในการนั้นหรือไม่ก็ตาม

ประเด็นถาม-ตอบ

➤ **การจ่ายเงินบริจาค (แป๊ะเจี๊ยะ) เพื่อให้เด็กเข้าเรียน ถือเป็นสินบนหรือไม่**

แม้การเรียก รับ หรือยอมจะรับ “แป๊ะเจี๊ยะ” จะเป็นการสมยอมกันของผู้ปกครองกับผู้ที่มีอำนาจในสถานศึกษา เพื่อให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง ดี เด่น ดัง ซึ่งมีการแข่งขันสูง เป็นเพราะผู้ปกครองมีความเชื่อว่า คุณภาพทางการศึกษาของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดช่องทางในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบของการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รวมถึง “เงินบริจาค” ให้สถานศึกษาหรือสมาคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกกับการได้รับโควตาพิเศษให้บุตรหลานได้เข้าเรียน การบริจาคซึ่งแลกเปลี่ยน

ผลประโยชน์หรือมีเงื่อนไขผูกพันที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้ใดโดยเฉพาะ จึงมิใช่ความหมายของการบริจาคที่แท้จริง

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เคยวินิจฉัยไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่า เงินบริจาค หมายถึง เงินที่ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ แต่หากเป็นการให้เงินเพื่อตอบแทนการกระทำใดๆ จึงเป็นเงื่อนไขต่างตอบแทนไม่อาจถือเป็นเงินบริจาคได้ ผู้รับมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ ผู้ให้มีความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔ และยังมีความผิดตามกฎหมาย ป.ป.ช. ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ๒๕๖๑, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑)

ที่มา :<https://www.youtube.com/watch?v=9MvnSxEhQng>

กฎ ก.ร. ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ.๒๕๕๕

กฎ ก.ร. ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้กำหนดให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ และข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๒ ข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม

(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ และปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ

(๔) ต้องถือว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจและรับทราบ เหตุการณ์เคลื่อนไหวอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และต้องป้องกันภัยอันตราย ซึ่งจะบังเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ

(๕) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะเอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

(๖) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น จะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ ของทางราชการ จะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ ผู้บังคับบัญชา ทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ต้องปฏิบัติตาม

(๗) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือ ทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

(๘) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

(๙) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและต้อง ช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ ร่วมปฏิบัติราชการ

(๑๐) ต้องต้อนรับ และให้ความสะดวกแก่สมาชิก รัฐสภาและประชาชนผู้ติดต่อราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดย ไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย

(๑๑) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติ หน้าที่ราชการ

(๑๒) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการ ใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

ข้อ ๓ ข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็น ข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงาน โดยปกปิดข้อความที่ควรต้องแจ้งถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

(๒) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำ การข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

(๓) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

(๕) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

(๖) ต้องไม่เป็นที่สมาชิกพรรคการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง

(๗) ต้องไม่เป็นที่กรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๘) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการก่อกวน กัดขีหรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ

(๙) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔

(๑๐) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม สมาชิกรัฐสภาและประชาชนผู้ติดต่อราชการ

ข้อ ๕ ข้าราชการรัฐสภาสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๓ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

ข้อ ๖ การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

(๒) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่อความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๕) ดุหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายสมาชิกรัฐสภาหรือประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง

(๖) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ดังนั้น ข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นไปตาม กฎ ก.ร.ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยหากข้าราชการรัฐสภาสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตาม ข้อ ๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๓ ของกฎ ก.ร.ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้าราชการรัฐสภาสามัญผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และหากข้าราชการรัฐสภาสามัญผู้ใดกระทำความผิดอันมีลักษณะที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๖ ในลักษณะ

ใดดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เช่น การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การละเว้นการกระทำหรือระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นต้น

สำหรับกรณีการเรียก การรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ล้วนเป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียก รับสินบนตามประมวลกฎหมายอาญาและยังเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎ ก.ร.ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ.๒๕๕๕ ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต (ข้อ ๖ (๑)) ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม ไม่รักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยกระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว (ข้อ ๖ (๗) ประกอบ ข้อ ๒ (๒) และ (๑๒)) ฐานอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น และฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหา

ผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน (ข้อ ๖ (๗) ประกอบ ข้อ ๓ (๓) และ(๕)) มีโทษไล่ออก ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงบางกรณี (มติคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖)

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย กรณีการเรียก การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยังไม่พบข้าราชการรัฐสภาสามัญกระทำความผิดในกรณีดังกล่าว แต่จากการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลของหน่วยราชการอื่นพบว่า การกระทำที่เป็นการเรียก การรับสินบนของข้าราชการพลเรือนมีปรากฏและได้มีการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนที่กระทำความผิด ดังปรากฏตามกรณีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑ นายทองคำ บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กุ๊กไก่อ เรียกรับเงินจากผู้ยื่นคำร้องขอโอน(ย้าย) มาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กุ๊กไก่อ จากนายทองแดง ผู้กล่าวหา จำนวนแปดหมื่นบาท โดยต้องจ่ายล่วงหน้าก่อนครึ่งหนึ่งเมื่อได้รับโอน (ย้าย) แล้วจะต้องจ่ายจนครบในปี พ.ศ.๒๕๕๖ โดยมี

พฤติกรรมที่ทำให้นายทองแดง หลงเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในกระบวนการดำเนินการ และพิจารณาในการโอน(ย้าย) จึงโอนเงินเข้าบัญชีของนายทองคำ จำนวนสี่หมื่นบาท เมื่อถูกร้องเรียนจึงโอนเงินคืนให้กับนายทองแดง และนายทองคำ ยังเรียกร้องเงินลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับข้าราชการครูอีกสองราย โดยนำเงินสดไปให้นายทองคำด้วยตนเอง ถือได้ว่ามีเจตนาปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ โดยการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นที่มีควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบัญญัติว่า “ การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติด้อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ” ประกอบมติคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ค้นหาจาก : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒
<http://www.pkn2.go.th/fileupload/downloads/251671443.13121.pdf> ค้นหาเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

ตัวอย่างที่ ๒ นายปกป้อง มีหน้าที่ป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปรากฏผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ แต่นายปกป้องกลับมีพฤติกรรมเรียกรับเงินจากผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ อันเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตตามมาตรา ๘๕ (๑) อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ค้นหาจาก : ส่วนวินัยและเสริมสร้างคุณธรรม สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<http://www.mnre.go.th/attachment/iu/download.php?WP=nKl4nKN2oGA3ZHkCoMoahKGtnJg4WaN2oGM3ZHjloH9axUF5nrO4MN07o3Qo7o3Q> ค้นหาเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

ตัวอย่างที่ ๓ นายคุ้มครอง เรียกรับเงินจาก นางยากจน เป็นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อแลกกับการไม่จับกุมยี่ตรง อีแต่๊กบรททุกไม้พืนที่ไร่มันสาปะหลังของนางยากจน โดยมี การต่อรองเหลือ ๑๕,๐๐๐ บาท จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตาม มาตรา ๘๕ (๑) และกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ค้นหาจาก : ส่วนวินัยและเสริมสร้างคุณธรรม สำนักบริหารกลาง สำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<http://www.mnre.go.th/attachment/iu/download.php?WP=nKl4nKN2oGA3ZHkCoMOahKGtnJg4WaN2oGM3ZHjloH9axUF5nrO4MNo7o3Qo7o3Q> ค้นหาเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

ทั้งนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด วินิจฉัยกรณีเจ้าพนักงานเรียกและรับสินบน ดังนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๖/๒๕๕๓

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจากราษฎร ผู้ขอรับวัดออกโฉนดที่ดินหลายราย โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเงินที่รับมาจากราษฎรดังกล่าวเป็นค่าอาหารและเป็นสินน้ำใจภายหลังจากการรังวัดที่ดินเสร็จแล้วโดยมิได้มีการเรียกร้องจากราษฎร แต่จากการสอบสวนปรากฏว่ามีพยานซึ่งเป็นราษฎรให้การสอดคล้องต้องกันว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินในการรังวัดที่ดินเป็นจำนวน ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๙,๐๐๐ บาท แต่มีบางรายให้อภัยค่าว่าให้เงินผู้ฟ้องคดีด้วยความเต็มใจและเป็นสินน้ำใจ โดยการจ่ายเงินแต่ละรายมีจำนวนไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนแปลงที่ดินที่ขอรับวัด อีกทั้งนาย ส. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ได้ยอมรับว่าได้รับฝากเงินจากนาย บ. และนำเงินดังกล่าวมาให้ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงมีน้ำหนักให้เชื่อได้ว่าการจ่ายและรับเงินจริง และไม่อาจรับฟังได้ว่ามียอดเงินจำนวน ๑๐๐ บาท ถึง ๒๐๐ บาท ในแต่ละราย และไม่อาจรับฟังได้ว่าราษฎรให้เงินดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นค่าอาหารหรือเป็นสินน้ำใจด้วยความเต็มใจ โดยผู้ฟ้องคดีมิได้เรียกร้องแม้จะมีราษฎรจำนวน ๔ ราย ขอกลับคำให้การหลังจากที่ได้ให้การในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงและชั้นการสอบสวนทางวินัยแล้ว แต่ยังมีราษฎรอีกหลายรายรวมทั้งราษฎรที่คณะกรรมการสอบสวนสอบสวนเป็นพยานเพิ่มเติมจากราษฎรที่เป็นพยานในชั้นสืบสวน

ข้อเท็จจริงที่ยังยืนยันคำให้การว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินในการปฏิบัติหน้าที่รังวัดออกโฉนดที่ดิน พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นการความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเหมาะสมกับกรณีความผิดและชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ค้นหาจาก : หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง.

[https://th-th.facebook.com/DroitAdministrative/posts/](https://th-th.facebook.com/DroitAdministrative/posts/611813672167880)

611813672167880 ค้นหาเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

บทที่ ๕

ขั้นตอนการดำเนินการต่อกรณีการรับสินบน

ขั้นตอนการดำเนินการต่อกรณีการรับสินบน ดังนี้

๑. ขั้นการร้องเรียน

กรณีพบหรือเห็นว่ามี การรับสินบน สามารถร้องเรียนต่อ คณะกรรมการจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา หรือหัวหน้าส่วนราชการ

ผู้รับเรื่องร้องเรียนรายงานผลการพิจารณาเบื้องต้นต่อ คณะอนุกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร และแจ้งผู้ร้องเรียนทราบ

๒. ขั้นการวินิจฉัยข้อร้องเรียน

การวินิจฉัยข้อร้องเรียนพิจารณาโดยบุคคลที่ได้รับ มอบหมายหรือมีอำนาจดำเนินการ เช่น คณะกรรมการสนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมฯ พิจารณาว่า เป็นความผิดตามประมวล จริยธรรมฯ เป็นความผิดทางวินัยตามกฎหมาย ก.ร. ว่าด้วยวินัยข้าราชการ รัฐสภา

๓. ผลการพิจารณาข้อร้องเรียน

ผลการพิจารณาข้อร้องเรียน

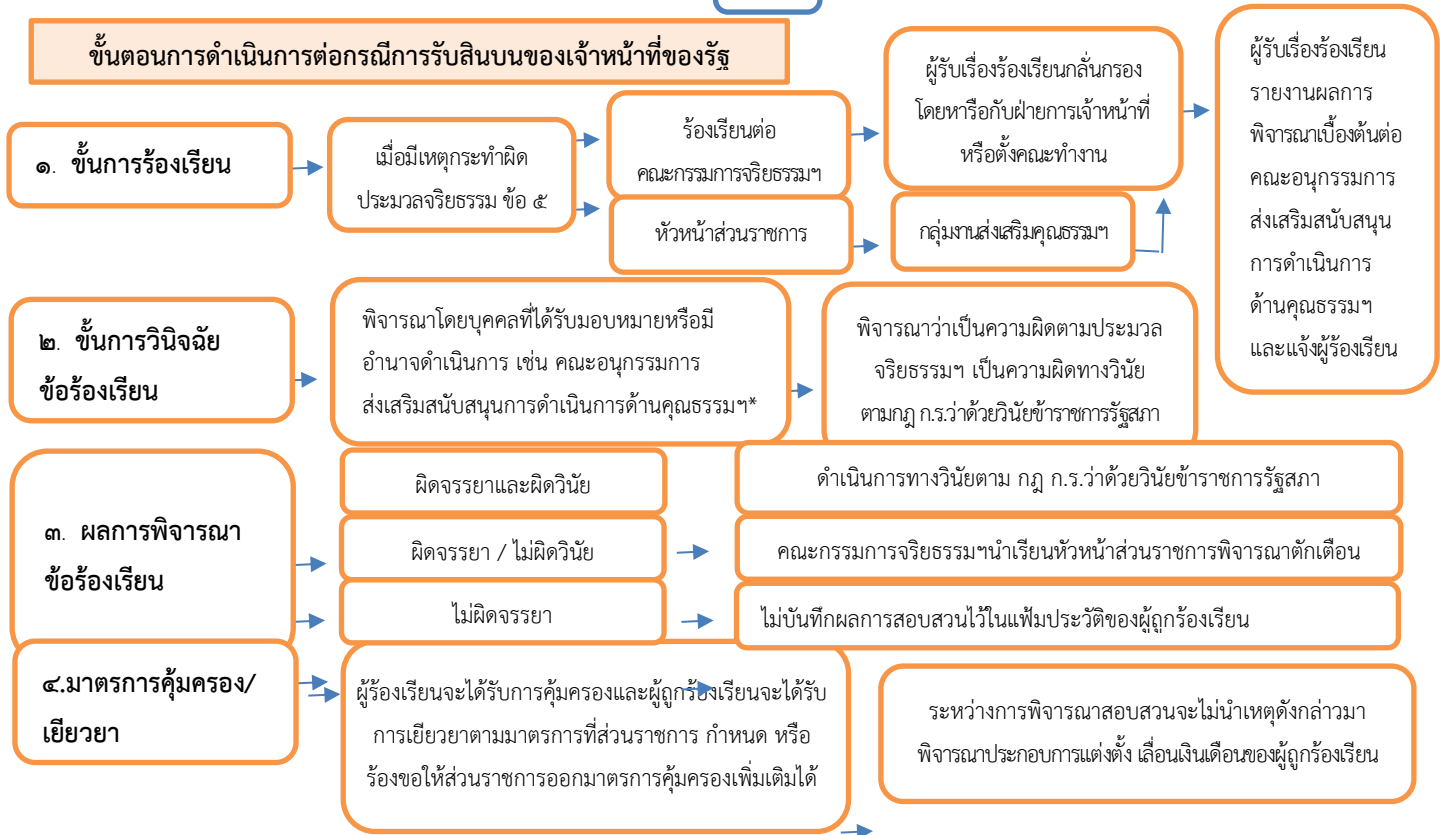
- กรณีผิดจรรยาและผิดวินัยดำเนินการทางวินัยตาม กฎ ก.ร. ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภา

- กรณีผิดจรรยาแต่ไม่ผิดวินัย คณะกรรมการจริยธรรมฯ นำเรียนหัวหน้าส่วนราชการพิจารณาตักเตือน
- กรณีไม่ผิดจรรยา ไม่ต้องบันทึกผลการสอบสวนไว้ในแฟ้มประวัติของผู้ถูกร้องเรียน

มาตรการคุ้มครอง/เยียวยา

ผู้ร้องเรียนจะได้รับการคุ้มครอง และผู้ถูกร้องเรียนจะได้รับการเยียวยาตามมาตรการที่ส่วนราชการกำหนด หรือร้องขอให้ส่วนราชการออกมาตรการคุ้มครองเพิ่มเติมได้ และระหว่างการพิจารณาสอบสวนจะไม่นำเหตุดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการแต่งตั้งเลื่อนเงินเดือนของผู้ถูกร้องเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการต่อกรณีการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การแจ้งหน่วยงานภายนอก

หากท่านพบเห็นและมีหลักฐานที่ทำให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริต และปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ ประโยชน์ส่วนรวม หากท่านประสงค์จะให้ข้อมูลแก่หน่วยงานภายนอก สามารถ ประสานกับหน่วยงาน ดังนี้

๑. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี)

ชั้น ๕ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์สายด่วน ๑๖๗๖

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๔๑

๒. ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์สายด่วน ๑๕๖๗

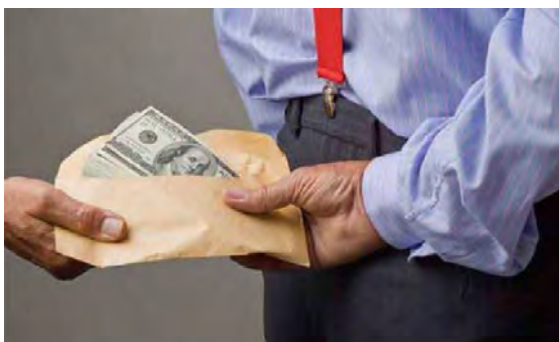
E-Mail: damrongdhama.1567@gmail.com

๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(ป.ป.ช.)

เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
ตู้ ป.ณ. ๑๐๐ เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ถึง ๔๘๔๙

๔. ศาลปกครอง

๑๒๐ หมู่ ๓ แจ้จวนนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑
โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๕๕

ที่มา : https://www.kaosod.co.th/newspaper-column/letter-to-editors/news_194859

เอกสารอ้างอิง

- กมล สกลเดชา. (๒๕๒๕). การทุจริตและประพฤตินิยมชอบใน
วงราชการ : บทวิเคราะห์ทางกฎหมายในแง่ ความหมายและ
การใช้คำในกฎหมาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริกไกร จิระแพทย์. (๒๕๒๐). คอร์รัปชันในรัฐบาลท้องถิ่นรัฐ
นิวเจอร์ซีย์. แปลและเรียบเรียงโดย วาสิษฐ์ บุณนาค. วารสาร
สำนักงาน ป.ป.ป.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๕๗). กลเม็ดเด็ดปึกคอร์รัปชัน.
กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (๒๕๕๐) กฎหมายอาญาภาคความผิด
เล่ม ๑ คำอธิบายเกี่ยวกับกรรมเดียวผิดกฎหมายบทเดียว
บทเฉพาะ บททั่วไป บทธรรมดา บทฉกรรจ์ บทเบา บทหนัก
ถาม-ตอบความผิดเกี่ยวกับการปกครองและความผิดเกี่ยวกับการ
ยุติธรรม มาตรา ๑๓๖ - มาตรา ๒๐๕. (พิมพ์ครั้งที่ ๕).
กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์.
- ชวลิต วงศ์ใหญ่. (๒๕๕๘). การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา
เกี่ยวกับการให้และการรับสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ
ต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. เอกสารอัดสำเนา.
- บทรายการวิทยุรู้รักภาษาไทย. ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจาย
เสียงแห่งประเทศไทย. ๒๙ มกราคม ๒๕๕๔. เวลา ๗.๐๐-
๗.๓๐ นาฬิกา.

สภาวิจัยแห่งชาติ. ๒๕๐๙. รายงานผลการวิจัยเรื่องการทุจริตใน
วงราชการ. กรุงเทพฯ. สัมฤทธิ์ยศสมศักดิ์. ๒๕๔๙.

สุธี อากาศฤกษ์. ๒๕๒๔. มูลเหตุแห่งคอร์รัปชัน. สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
(๒๕๕๕). คู่มือแนวทางการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต เรื่อง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น
ใดของเจ้าหน้าที่รัฐ ตามมาตรา ๑๐๓. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
(๒๕๕๕). วิเคราะห์การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลแก่
เจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
ข่าวสำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง บริจาคเงินเพื่อเด็กได้เข้าเรียนถือ
เป็นสินบน ผิดทั้งผู้ให้ผู้รับ : เตรียมสู่ตรวจ “แป๊ะเจี๊ยะ”
ปีการศึกษา ๒๕๖๑. วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑.

อรุณ คำพิรมย์. (๒๕๖๐). ประสิทธิผลการป้องกันการทุจริตการ
สอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจของตำรวจภูธรภาค ๗
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สาขาการจัดการ คณะบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

เอกสารกฎหมาย

กฎ ก.ร.ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ.๒๕๕๔.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๙. ตอนที่ ๒๐ ก ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ.๒๕๔๖.**ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐ ง . วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐.

ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๗. **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐ ง . วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดประเภทและอัตรา การหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง. **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐ ง . วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดประเภทและอัตราการ หักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๒) .**ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐ ง . วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดประเภทและอัตราการ หักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๓) .**ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐ ง. วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดประเภทและอัตราการ หักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง (ฉบับที่ ๔) .**ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐ ง . วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐.

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓.
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๑๘ ก. วันที่
๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ .
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๗๓. วันที่ ๒๑ กรกฎาคม
๒๕๐๒.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐ .**ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๓๒ ก
หน้า ๕๑ .๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐. พิเศษ ๑๐ ง . วันที่ ๒๙
มกราคม ๒๕๕๐.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ .**ราชกิจจานุเบกษา.**
เล่ม ๑๑๖. ตอนที่ ๑๑๔ ก. วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘.
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๒. ตอนที่ ๖๐ก. วันที่ ๙ กรกฎาคม
๒๕๕๘.

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๙.
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๙๕ ฉบับพิเศษ. วันที่
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙.

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. หนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติด่วนที่สุดที่ สว (สนช)๐๐๐๗/๑๖๐๕ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑. เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ....

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

จำนงศรี หาญเจนลักษณ์.(๒๕ เมษายน ๒๕๖๑). <https://th-th.facebook.com/DroitAdministrative/posts/611813672167880>. สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

ส่วนวินัยและเสริมสร้างคุณธรรม สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๖๐) <http://www.mnre.go.th/attachment/iu/download.php?WP=nKI4nKN2oGA3ZHkCoMOahKGtnJg4WaN2oGM3ZHjloH9axUF5nrO4MNo7o3Qo7o3Q>. สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒. “กรณีตัวอย่างการลงโทษทางวินัย ๘” วินัยและกฎหมายครูน่ารู้ <http://www.pkn2.go.th/fileupload/downloads/251671443.13121.pdf>. สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑.

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง. https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1656096771143480&id=483593508393818. สืบค้นเมื่อ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑
องค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย). **มารู้จักกับสินบน**. <http://www.anticorruption.in.th/๒๐๑๖/th/detail/๑๐๔/๑/มารู้จักกับสินบน%๒๐สินบน>. สืบค้นวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

ภาคผนวก

**ตารางตรวจสอบเกี่ยวกับกรณีการรับสินบน
(NO GIFT POLICY)**

DON'T	DO
<p>๑. การรับของขวัญจากบริษัท เอกชนที่หน่วยงานหรือสำนักงาน จ้างฯ ไปจัดกิจกรรม หรือจัดงาน สัมมนาให้กับหน่วยงาน หรือ สำนักงานฯ</p>	<p>๑. เจ้าหน้าที่และบุคลากรต้องไม่ขอ ยอมรับ รับ เสนอ หรือให้สินบน ทั้งทางตรง และทางอ้อม ทั้งกับ ส่วนราชการภาครัฐหรือภาคเอกชน</p>
<p>๒. การรับค่าอำนวยความสะดวก แม้เพียงเล็กน้อย ที่มีการจ่ายให้ อย่างไม่เป็นทางการ</p>	<p>๒. สินบนมีทั้งเป็นตัวเงิน และ ผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมอาจมี หลายรูปแบบ เช่น สิ่งเทียบเท่า เงินสด ของขวัญ เครดิต ส่วนลด ค่าเดินทาง ผลประโยชน์ส่วนตัว การอำนวยความสะดวก หรือ การบริการ</p>
<p>๓. การขอความช่วยเหลือกับ บริษัทเอกชนที่เป็นคู่ค้าเพื่อให้ ช่วยรับลูกหลานท่านเข้าทำงาน</p>	<p>๓. การรับคำรับรอง ของขวัญที่เป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือแสดงออกซึ่งมารยาททางสังคม มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดข้อสงสัยใน เรื่องการให้สินบน การรับคำรับรอง ของขวัญจะกระทำได้ตามกฎหมาย กำหนด เช่น ตามระเบียบสำนักงาน นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการ</p>

DON'T	DO
	รับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ เท่านั้น
๔. การเรียกร้อยหรือรับสินบน แม้จะกระทำไปเพื่อประโยชน์ของสำนักงานฯ	๔. การรับเงินบริจาคหากมีวัตถุประสงค์ชัดเจน และกระทำอย่างโปร่งใสสามารถกระทำได้
๕. ถ้าตนเองไม่ยอมรับสินบน แต่ขอให้มีการจัดหาประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับตน ครอบครัวหรือเพื่อน	๕. การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่างๆโดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาท ที่ปฏิบัติกันในสังคม รวมถึงค่ารับรองและค่าของขวัญ โดยกำหนดมูลค่าและขั้นตอนปฏิบัติการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ต้องไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

DON'T	DO
	<p>๖. การจัดกิจกรรม CSR ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือภาคเอกชน สามารถกระทำได้ตามความเหมาะสม โดยต้องทำในนามของสำนักงานฯ และมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบาย CSR ของสำนักงานฯ ทั้งนี้ ควรมีแผนงาน/โครงการ การติดตามประเมินผลที่ชัดเจน และดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบของทางราชการ</p>

โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานด้านความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้ เป็นไปตามกรอบนโยบายมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้นำนโยบายมาตรฐานความโปร่งใสบรรจุในคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา มาเป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานมีคุณธรรมและความโปร่งใส ซึ่งเป็นการบูรณาการการดำเนินการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และความโปร่งใสของส่วนราชการเป็นแนวทางเดียวกัน และเกิดผลลัพธ์เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๑/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่กำหนดแผนการดำเนินงาน และดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามประกาศรัฐสภาหรือประกาศคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) และกรอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รวมทั้งวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการดำเนินการที่มีคุณธรรม และมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาสอดคล้องกับกรอบนโยบายมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) และเพื่อสนองนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คำสั่งที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยกำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นเพื่อมิให้เกิดการทุจริต ในฐานะที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงเห็นควรจัด “โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการทุจริตในองค์กร และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่คู่มือ การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อันจะเป็นการป้องกันการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๒. เพื่อลดปัญหาการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบโดยเฉพาะกรณีการรับสินบน เพื่อป้องกันการทุจริตภายในส่วนราชการ

๓. เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการดำเนินการตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๓. เป้าหมายโครงการ

๑. จัดสัมมนา เรื่อง โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๑ ครั้ง

๒. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการบริหารจัดการและดำเนินงานเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๔. วันเวลาดำเนินการ

วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องฝึกอบรมตึกหน้า ชั้น ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์

๕. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๒ คน
ดังนี้

๑. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ผู้อำนวยการสำนัก และผู้บังคับบัญชากลุ่มงานขึ้นตรง จำนวน ๓๙ คน
๒. คณะอนุกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านคุณธรรมและ ความโปร่งใสในการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๕ คน
๒. ข้าราชการที่เป็นตัวแทนของสำนัก/กลุ่ม/กลุ่มงาน จำนวน ๙๘ คน
(ตัวแทนสำนักละ ๔ คน จำนวน ๒๒ สำนัก ตัวแทนกลุ่ม/กลุ่มงาน กลุ่มงานละ ๒ คน จำนวน ๕ กลุ่ม/กลุ่มงาน)

๖. ผลผลิต/ผลลัพธ์

ผลผลิต

๑. ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๒. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีการดำเนินการเพื่อป้องกันการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผลลัพธ์

ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ร้อยละ ๘๕

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีคู่มือการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
๒. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ รวมทั้งปัญหาการทุจริตภายในส่วนราชการลดลง
๓. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการ หน่วยงานภายนอก และประชาชน

๘. ตัวชี้วัด

๑. เชิงปริมาณ

ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มขึ้น

๒. เชิงคุณภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีผลดำเนินการตามตัวชี้วัด ๓ ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเพิ่มขึ้น

๙. การติดตามและประเมินผล

แบบรายงานผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

๑๐. หน่วยงานรับผิดชอบ :

คณะอนุกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำหนดการ
โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ
เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องฝึกอบรม ชั้น ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์

วันเวลา	กำหนดการ
วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑	
เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ นาฬิกา	ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา	บรรยาย เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ วิทยากร พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ กรรมการ ก.ร.
เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา	ปิดการสัมมนา

หมายเหตุ: เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ นาฬิกา รับประทานอาหารว่าง

แบบประเมินโครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
(กรุณาโหลดเอกสารแบบสอบถามโดยการสแกน QR Code หรือ
URL <https://goo.gl/forms/YIb0uuCLbsJCElp93>)

